

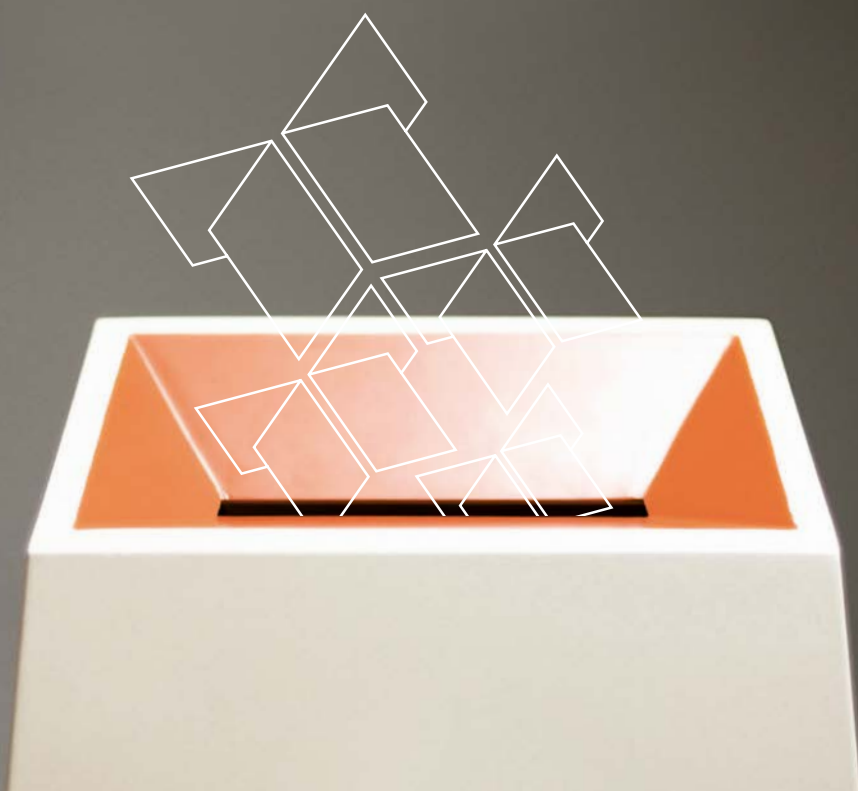

VALG

INFORMASJON

Stortings- og sametingsvalget 2017

Viktig informasjon til deg som skal stemme

Valgdagen er 11. september. Husk legitimasjon!

VALGdirektoratet

Stortings- og sametingsvalget 2017

Stortinget er Norges folkevalgte nasjonalforsamling. 169 representanter blir valgt hvert fjerde år. Disse skal representere befolkningen i alle våre 19 fylker. De viktigste oppgavene til Stortinget er å vedta lover, bestemme statens budsjett og kontrollere regjeringen.

Sametinget er et selvstendig folkevalgt organ og er det representative talerøret for samene. 39 representanter blir valgt hvert fjerde år. Disse skal representere samer over hele Norge. Sametinget fordeler eget budsjett på bakgrunn av rammer gitt av sentrale myndigheter. På flere områder har Sametinget beslutningsmyndighet.

I denne brosjyren får du informasjon om hvordan du går fram for å stemme.

Valgdagen er mandag 11. september 2017

Mange kommuner holder også valg søndag 10. september. Kommunen informerer om det er valg en eller to dager.

Husk legitimasjon når du stemmer!

Valgloven krever at en velger som er ukjent for stemmemottaker skal legitimere seg. **Legitimasjon** kan for eksempel være pass, førerkort eller bankkort med bilde, men du kan også bruke annen type legitimasjon. Legitimasjonen må inneholde velgerens navn, fødselsdato og bilde.

Hvis du oppholder deg på en institusjon som sykehjem, sykehus eller fengsel, kan du få en ansatt ved institusjonen til å bekrefte din identitet.

Alle velgere får tilsendt valgkort

På valgkortet finner du informasjon om hvor og når du kan stemme på valgdagen. Du trenger ikke valgkortet for å stemme, men det sparer deg for tid. Valgkortet gjelder *ikke* som legitimasjon.

Velgere som har stemmerett ved både stortings- og sametingsvalget får to valgkort.

Stortingsvalget

Hvem kan stemme?

Ved stortingsvalget er det bare norske statsborgere over 18 år som har stemmerett. Det holder at velger fyller 18 år i løpet av valgåret. Velger må være, eller ha vært, registrert som bosatt i Norge.

Når og hvor kan du stemme?

På **valgdagen** må du stemme i kommunen du er registrert bosatt i per 30. juni 2017. Du kan stemme i hvilket som helst valglokale i kommunen. Se illustrasjoner på neste side som viser hvordan du stemmer på valgdagen.

Forhåndsstemme kan du gjøre fra 1. juli til og med 8. september i hvilken som helst kommune.

Hvis du stemmer i en kommune utenfor fylket du er bosatt i, får du kun utdelt en stemmeseddel som er påført de registrerte politiske partienes navn, uten kandidatnavn. Du må da krysse av for eller skrive på hvilket parti/gruppe du vil stemme på. Du kan også selv skaffe stemmeseddel fra ditt fylke og bruke den hvis du ønsker å gjøre endringer.

Er du syk eller ufør, kan du søke kommunen om å få forhåndsstemme hjemme. Kommunen informerer om når og hvor du kan stemme.

Du finner mer informasjon på www.valg.no

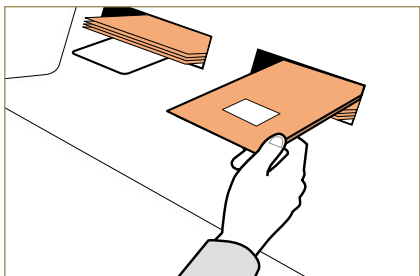
Lurer du på hvor valglokalene er?

Eller hva åpningstiden er?

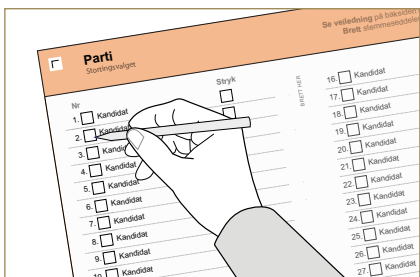
Finn ditt valglokale på mobiltelefonen: www.valglokaler.no

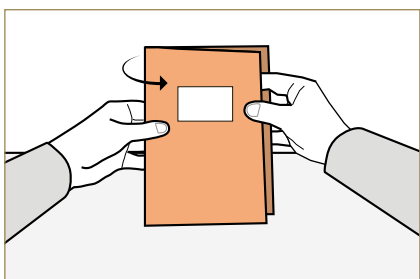
Hvordan stemmer du på valgdagen?

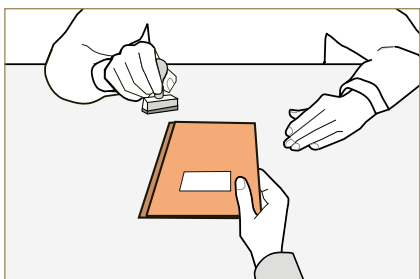
1) Ta den stemmeseddelen du vil bruke.

2) Gjør eventuelle endringer på stemmeseddelen (se veiledning på neste side).

3) Brett stemmeseddelen med partinavnet inn og feltet for stemping ut – da kan ingen se hva du stemmer. Det skal ikke brukes konvolutt eller annet omslag rundt stemmeseddelen.

4) Gå til en valgfunksjonær og få et stempel på utsiden av stemmeseddelen. Stemmeseddelen må ha stempel for å bli godkjent!

5) Legg den stemplede stemmeseddelen i valgurnen.

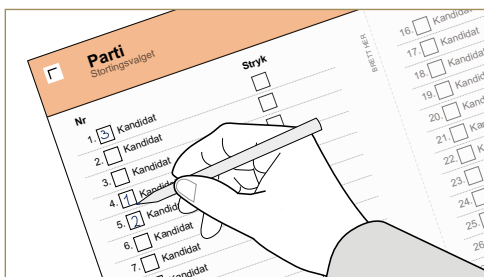
Hvordan endrer du på stemmeseddelen?

Det er opp til deg om du vil endre på stemmeseddelen (se veiledning under). Hvis du ikke endrer, stemmer du på kandidatene i den rekkefølgen de står på stemmeseddelen.

For at endringene du gjør på stemmeseddelen skal få betydning ved valgoppgjøret, må endringene ved samme kandidatnavn gjøres av mer enn halvparten av de velgerne i fylket som har gitt partiet/gruppen sin stemme.

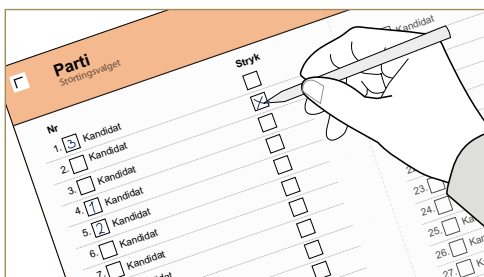
Veiledning for hvordan du gjør endringer, står også på stemmeseddelen.

Slik kan du endre på stemmeseddelen:

Endre rekkefølgen på kandidatene

Sett et (nytt) nummer i ruten til **venstre** for navnet til kandidat(e) slik at du markerer hvordan du vil at rekkefølgen på kandidatene skal være.

Stryke kandidater

Sett et merke (kryss, hake eller lignende) i ruten til **høyre** for navnet til kandidat(e) du vil stryke.

Hvem blir valgt?

Hvert fylke har fått tildelt et fast antall representantplasser på Stortinget. Ved valgoppgjøret blir plassene fordelt mellom partiene/gruppene i fylket. Så finner man ut hvilke kandidater som får plassene. Deretter blir valgresultatet i fylket sendt til rik valgstyret, som beregner hvilke kandidater som får utjevningsmandatene. Hvert fylke får ett utjevningsmandat. Totalt skal 169 representanter velges til Stortinget.

Sametingsvalget

Hvem kan stemme?

- Samer som er norske statsborgere, og som fyller 18 år innen utgangen av valgåret, og som er, eller har vært, folkeregisterført som bosatt i Norge.
- Svenske og finske samer som fyller 18 år innen utgangen av valgåret, og som står innført i norsk folkeregister som bosatt i Norge per 30. juni 2017.
- Samer som ikke er nordiske statsborgere, som fyller 18 år innen utgangen av valgåret, og som har stått innført i norsk folkeregister som bosatt i Norge de tre siste årene før valgdagen.

Det er et vilkår at man er innført i Sametingets valgmanntall.

Når og hvor kan du stemme?

Du kan stemme i samme tidsperiode som for stortingsvalget (se foran i brosjyren). Dersom du er registrert bosatt i en kommune som har færre enn 30 stemmeberettigede til sametingsvalget, kan du ikke stemme på valgdagen. Du kan da bruke stemmeretten din ved å forhåndsstemme. På Sametingets nettsider finner du oversikt over hvilke kommuner dette gjelder. Kommunene informerer om hvor du kan stemme ved sametingsvalget.

Hvordan endre på stemmeseddelen?

Du kan endre på stemmeseddelen ved å endre rekkefølgen på kandidatene. Det er ikke anledning til å stryke kandidater.

Sametinget sender ut valgkort med informasjon til alle som står i Sametingets valgmanntall.

Du finner mer informasjon på www.valg.no eller www.samediggi.no

Utgitt 2017 av Valgdirektoratet

Publikasjonen finnes også på nynorsk, samisk og ti fremmedspråk

For mer informasjon om valget, se www.valg.no